

Delprojekt 4 axelkirurgi del 2 – Artroskopisk dekompression vid subakromiellt smärtsyndrom (ASD)

2021-10-25, revision 2022-01-05*

Bakgrund

Regionala chefsrådet för ortopedi verkar för "ordnat införande" av nya behandlingsmetoder samt "ordnat utmönstring" av icke värdeskapande behandlingsmetoder. Inom axelkirurgin har under de senaste tio åren tillkommit ett stort antal operationsmetoder med osäker effekt. Behov finns att utvärdera dessa.

Målsättning

Nya operationsmetoder ska identifieras och utvärderas avseende mervärde för patienten. Målsättningen är att med hjälp av HTA-analys dra slutsatser beträffande användning av vissa operationsmetoder i Södra sjukvårdsregionen.

Resultat och beslut (SRVN 2020-02-14)

2019 publicerades tre systematiska sammanställningar avseende evidensläget för kirurgisk respektive icke-kirurgisk behandling av subakromiellt smärtsyndrom (Kahn, Lähdeoja, Karjalainen). Samtliga översikter sammanfattade att det inte finns tillräckliga bevis för att säkerställa att kirurgisk behandling för vuxna patienter med subakromiellt smärtsyndrom och utan annan strukturell patologi i skuldran gavs en kliniskt relevant fördel jämfört med icke-ortopedkirurgisk behandling.

HTA-rapport genomförd av HTA Skåne (nuvarande HTA Syd) från 2019-11-01 sammanfattar att det inte finns vetenskapliga belägg för att artroskopisk subakromiell dekompression (ASD) ger bättre resultat än icke-kirurgisk behandling för patienter med inklämning i axeln så kallad impingement. Det påpekades att detta resultat bör beaktas vid formuleringen av behandlingsriktlinjer i Södra sjukvårdsregionens verksamheter.

Södra Regionvårdsnämnden beslutade 2020-02-14 att rekommendera huvudmännen att stödja intentionerna i HTA-rapporten.

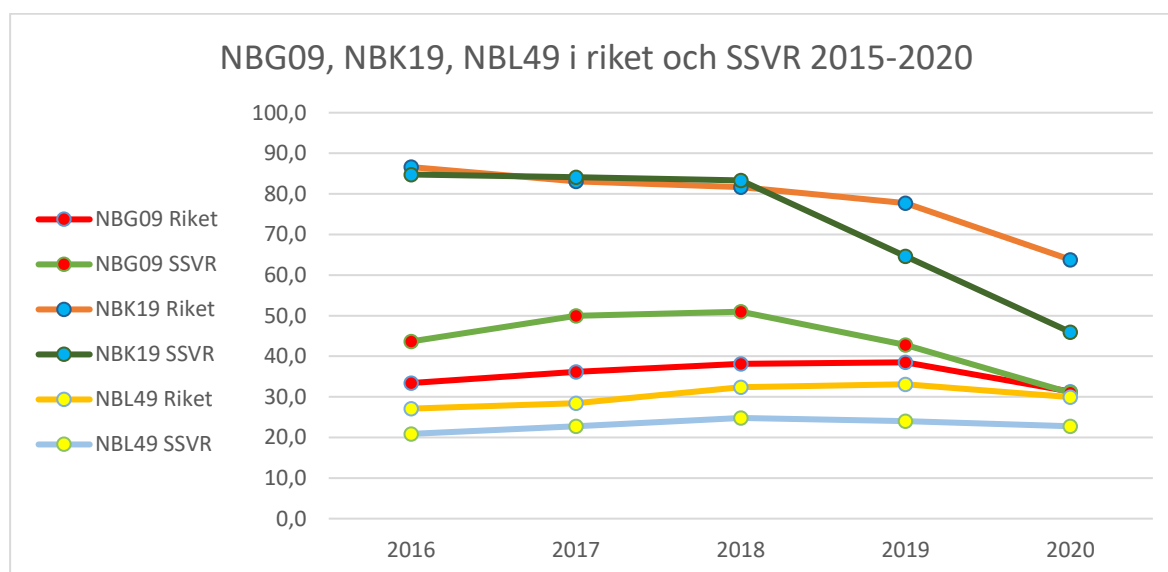
Aktuell uppföljning

Data har hämtats från databaser i regionerna Blekinge, Halland, Kronoberg och Skåne och omfattar för samtliga regioner perioden 2016 – 2020. För Region Halland ska observeras att axelkirurgin i huvudsak utförs i Varberg varför Halmstad nästan inte har några axelkirurgiska operationer.

I HTA Syds rapport från 2019 (HTA 2019-11-01) beskrevs tre ingrepp som sakkunniga i arbetsgruppen bedömt som relevanta utifrån begreppet ASD vid sjukdomstillstånd som utförs på indikation M75 (sjukdomstillstånd i skulderleden). Dessa är:

- NBG09 - Excisionsartroplastik i humeroskapularled,
- NBK19 - Partiell eller total excision av ben i axel eller överarm
- NBL49 - Sutur eller reinsertion av sena i axel eller överarm

Figur 1 redovisar utvecklingen av dessa ingrepp i Södra sjukvårdsregionen (SSVR) och riket Sverige i stort för 2015–2020. Man kan notera att det skett en tydlig minskning av framförallt NBK19 i SSVR från 2019, samma år som HTA-rapportens resultat blev känt.

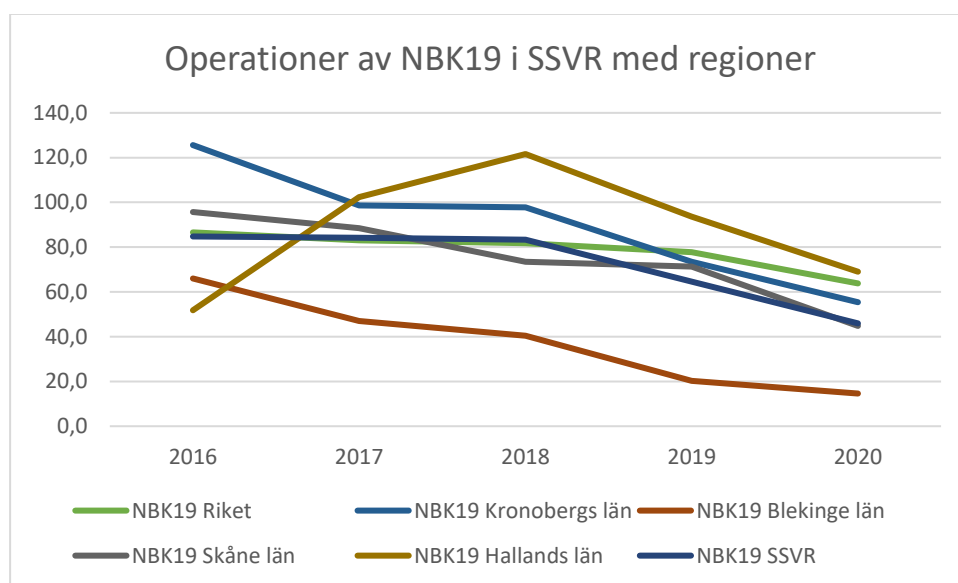
Figur 1 Operationskoder för de tre ingreppen i skulderled som HTA Syd bedömde vara av intresse. Operationer per 100 000 invånare folkbokförda i regionen, 20-85 år i ålder, båda könen. Data har hämtats från Socialstyrelsens hälsodatabas.

Det är relativt vanligt att de nämnda kirurgiska åtgärderna kombineras för en och samma patient. Det viktiga att uppmärksamma är att primära och sekundära koder inte skiljs åt. Det betyder att antalet patienter räknas utifrån alla operationskoder som rapporterats, det vill säga att samma patient kan förekomma flera gånger i operationsstatistiken om denne har fått mer än en operationskod vid samma operationstillfälle. Med anledning av att NBK19 utgör den vanligaste åtgärden har fortsatt analys fokuserat på denna.

Data som enbart omfattar operations- eller åtgärds-koder har hämtats ur Socialstyrelsens öppna databaser för diagnoskoder respektive åtgärds-koder. Uppgifter som har sökts från regionernas databaser rör patienter över 18 år i somatisk vård med diagnoskoderna M75i (i= 0,1,...,9) kombinerat med operationskod NBK19 (operationer på axlar och överarmar med partiell eller total excision av ben i axel eller överarm). M75i står

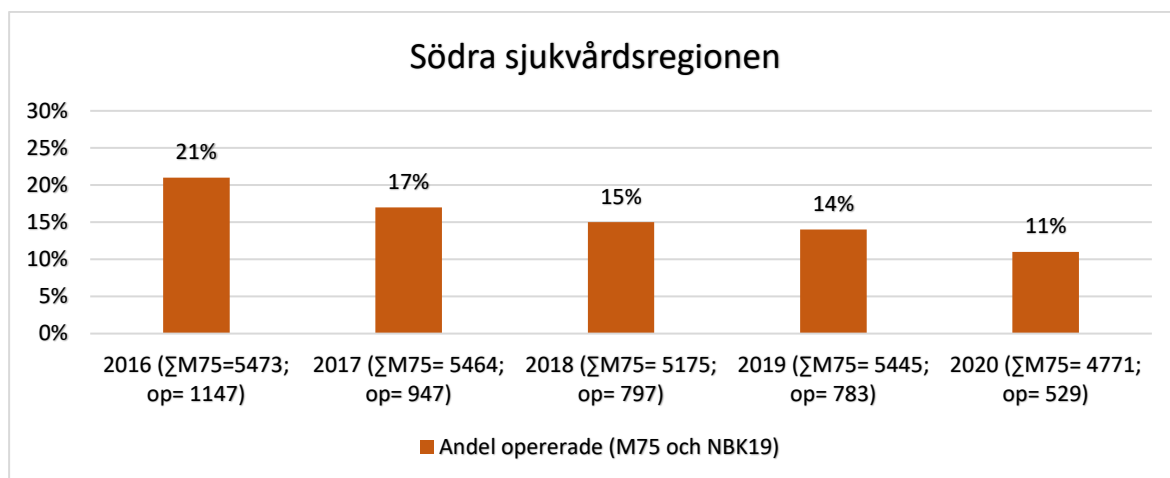
för nio undergrupperingar av sjukdomstillstånd i skulderled och kommer fortsättningsvis att beskrivas M75 som en sammanfattande term.

Figur 2 visar antalet operationer (per 100 000 invånare) för respektive region. Utvecklingen visar att det totala antalet operationer NBK19 har minskat över tid från 2016 utom för Halland som noterar en uppgång från under riksgenomsnittet till att ligga över fr.o.m. 2017. Kronobergs operationer har minskat från att ha varit inom den högsta nivån av Södra sjukvårdsregionens fyra regioner till att ligga bland de lägre. Blekinge har under hela perioden legat under riksgenomsnittet. Skåne har tangerat riksgenomsnittet med en tendens att vara under denna sedan 2018. För hela Södra sjukvårdsregionen har talen tangerat riksgenomsnittet och legat under denna sedan 2018.

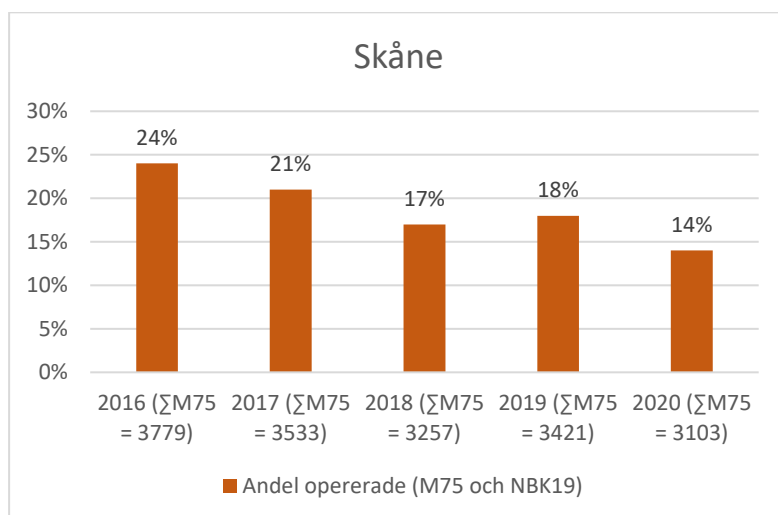
Figur 2 Socialstyrelsens databas över operationer för NBK19 i riket och SSVR. Specialiserad öppenvård, antal patienter per 100 000 invånare, ålder 20+

Figur 3 redovisar hur utvecklingen har sett ut för andelen opererade under 2016 – 2020 i hela Södra sjukvårdsregionen. Det noteras en ganska tydlig minskning av andelen under de aktuella åren.

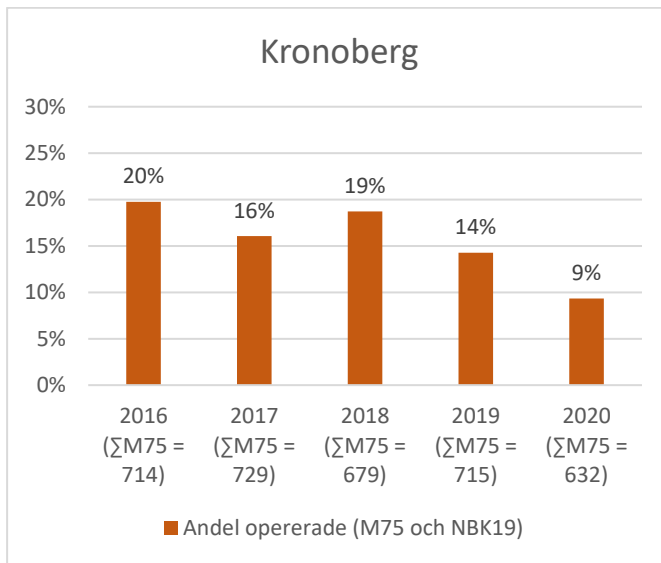

Figur 3. Andelen NBK19-opererade personer (18 år och äldre) bland dem med diagnos M75 i SSVR. Specialiserad vård. Dataetiketterna i staplarna anger det faktiska antalet opererade personer. ΣM75 anger det totala antalet personer i den specialiserade vården med M75-diagnos för respektive år. När det gäller Halland ingår både Halmstads och Varbergs sjukhus.

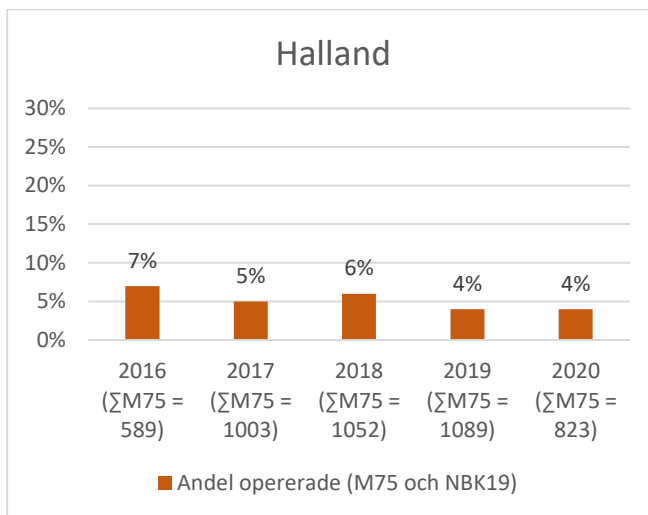
Figur 4a-d redovisar hur det sett ut i de enskilda regionerna. Markant är att Skåne har den högsta andelen opererade av patienter med M75 som diagnoskod. Med vissa variationer regionerna emellan bekräftas bilden av en minskning sedan 2017.

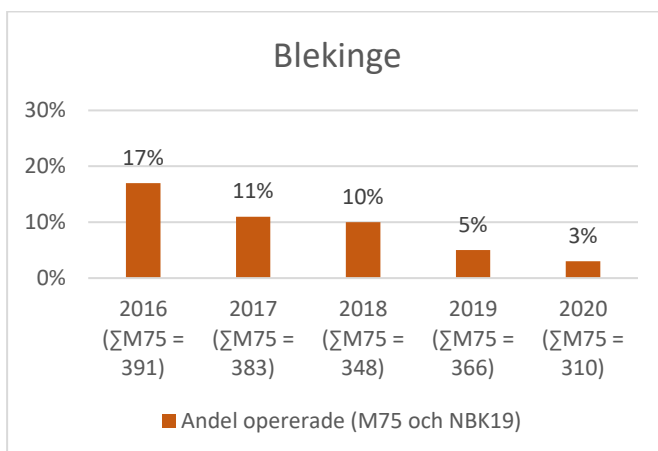
Figur 4a. Region Skåne

Figur 4b. Region Kronoberg

Figur 4c. Region Halland

Figur 4d Region Blekinge

Sammanfattning

Aktuell uppföljning visar att andelen patienter med skulderledsbesvär av typen "impingement" som opereras med ASD har minskat efter HTA-rapporten 2019. För hela Södra sjukvårdsregionen har andelen minskat från 21 % till 11 %. Det ska dock påtalas att någon statistik analys av data inte har genomförts.

Sammanfattningsvis talar data för att HTA-rapporten har fått genomslag i klinisk verksamhet och att detta skett i samtliga regioner.